

навчання у ЗВО. Показник рівня підготовки фахівців реально мав велику роль, бо ЗВО могли собі дозволити значне зменшення контингенту впродовж терміну навчання. Завдяки цьому сторона, що надає освіту, могла досить успішно реалізовувати вимоги академічної доброчесності, не ставлячи під загрозу існування своєї кафедри, факультету або закладу в цілому, а студенти мали ці вимоги виконувати, бо з відрахуванням їм загрожувала втрата досить високого соціального статусу та пільг. З набуттям Україною незалежності кількість ЗВО не зменшилася, тоді як кількісна потреба у фахівцях високого ступеня знизилася. На це нашарувалося погіршення академічної ситуації. Як наслідок, на багатьох спеціальностях (окрім найпрестижніших) є недобір при вступі і незаповнення ліцензованих місць при формуванні навчальних груп. Якщо заклад вищої освіти має мету зберегти своє існування, він тепер стоїть перед важкою проблемою співіснування принципів академічної доброчесності і необхідності втримання мінімально допустимого контингенту в умовах різкого погіршення середньої якості цього контингенту. На це нашаровується розбещеність впливової частини студентів усвідомленням того факту, що вони потрібні закладу освіти (а через нього – роботодавцям) більше, аніж заклад їм. Це дає прикрі практичні наслідки. Прогноз щодо збереження існуючої кількості ЗВО є песимістичним. Однак для перспективної реальності існує надія, що баланс між потребою господарства у фахівцях і новою кількістю ЗВО буде встановлений під визначальним впливом роботодавців так, що дотримання академічної доброчесності з обох боків навчального процесу буде головним фактором еволюції вищої освіти в нашій державі.

Я. В. Ващенко

ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Створення атмосфери академічної доброчесності у закладі вищої освіти є непростим, тривалим і необхідним процесом. Інструменти і заходи з питань академічної доброчесності, такі як курси підвищення кваліфікації викладачів, самоосвіта викладачів, лекції, презентації, тренінги, семінари із запрошенням авторитетних фахівців, обмін досвідом та ін., можуть суттєво покращити якість освітнього процесу та рейтинг закладу вищої освіти.

Водночас для забезпечення розуміння всіма учасниками освітнього процесу сутності академічної доброчесності, вимог законодавства і внутрішніх нормативних документів з цих питань, основних видів порушень, зразків правильної поведінки у різних ситуаціях, потрібні постійні тривалі витрати часу і зусиль. У сукупності з іншими подібними важливими завданнями, пов'язаними з оформленням внутрішньої документації, підготовкою і проведенням занять, питаннями набору

студентів, чергуванням у гуртожитках, іншими завданнями та дорученнями, це ще більше ускладнює роботу викладачів. Постає питання для викладачів-науковців інженерних спеціальностей – коли ж займатися наукою?

Рішення проблеми вбачається не в адміністративних впливах, пов'язаних з проведенням політики примусового нав'язування принципів академічної доброчесності, а у поступових кроках, що приведуть до ефективних рішень. Наприклад, одним з таких методів є питання плагіату, що на сьогодні вирішується навіть не необхідністю, а престижем автора від публікування у виданнях, індексованих у рейтингу Scopus. Матеріали в таких виданнях проходять серйозну перевірку на доброчесність, плагіат, самоплагіат, наукову новизну тощо.

Що стосується моральних якостей викладача, однозначного підходу «єдиного до всіх» навряд чи можна знайти. Відомо, що у розвинених країнах світу в системі освіти з дитинства намагаються формувати навички індивідуалізму, що сприяє отриманню найбільш якісних результатів. У подальшому це позитивно впливає на якість освіти, спосіб життя людей і економіку країни в цілому. Тому бачиться, що порушення, які шкодять академічній доброчесності, поступово будуть самоусуватися природним шляхом. Наприклад, формування світогляду студентами, їх працевлаштування, а також поширення ними відомостей про того чи іншого викладача і про ЗВО у цілому в умовах відкритості інформації буде шкодити або, навпаки, піднімати рейтинг освітнього закладу.

Підсумовуючи, можна висловити думку, що основним у роботі викладача університету інженерного спрямування має стати якісна дослідницько-викладацька робота, що передбачає написання фахових статей, підручників, посібників, монографій тощо. На основі відповідних досліджень має відбуватися викладання дисциплін з урахуванням новітніх тенденцій і технологій.

Сукупність цих факторів, разом з наданням більшої свободи викладачеві, а також залученням студентів до наукового пошуку рішень, дозволить забезпечити отримання якісно нових результатів у прогресі освіти, науки і технологій.

В. І. Мороз, О. В. Братченко

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ЗАГАЛЬНОІНЖЕНЕРНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Одним з пріоритетних напрямків реформування вищої освіти в Україні є впровадження компетентнісного підходу до організації навчального процесу з метою високоякісної підготовки сучасних фахівців.